אישים באגרות הראי"ה

ר' יואל משה סלומון

ממייסדי פתח תקווה ומפורצי החומות בירושלים, עיתונאי ומדפיס · תקצ"ח – תרע"ג (1838–1912)

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

יואל משה סלומון נולד בירושלים בי״ח באדר תקצ״ח (1838), נכדו של רבי אברהם שלמה זלמן צורף. למד בירושלים ובישיבה בליטא, ולמד מקצוע הדפוס בקניגסברג. היה שליח, עיתונאי, עורך ומדפיס, מפורצי החומות של ירושלים, וממייסדי פתח תקווה. נפטר בי״ב בחשוון תרע״ג (1912).

הרב קוק על ר' יואל משה סלומון

בטבת תר״ע (1910) כתב לו הרב קוק ששליחי האגודה מביאליסטוק ומלודז׳ נוטים, בהסכמתו, לקנות קרקע ברפיח, תחת שלטון בריטניה ליד אל עריש, וביקש שיבוא להיפגש עמם, כי הוא מכיר את העניין (כרך א׳, אגרת רנז).

באלול תרע״א (1911), כשתיווך בסכסוך בעקרון (ראו בפרשת איכרי עקרון והפקידות), ביקש ממנו הרב קוק לדווח על המצב ולפעול להרגעה, בלי תגרות כלפי חוץ, ולעמוד לימין האביונים (כרך ב׳, אגרת שפז).

האגרות

כרך א׳, אגרת רנז: בי״ד בטבת תר״ע, מיפו: על קניית קרקע ברפיח בידי שליחי ביאליסטוק ולודז׳.

״מו״ה משה יואל סאלאמאן נ״י״

כרך ב׳, אגרת שפז: בכ״ג באלול תרע״א: בקשה לפעול להרגעת הסכסוך בעקרון.

״רב פעלים מו״ה יואל משה סא״

ראו גם

מר שטרקמטר, פקידות יק״א, שאליו כתב הרב קוק על אותו סכסוך. (מר שטרקמטר)

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר ר' יואל משה סלומון, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת רנז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ד טבת תר"ע - יפו **נמען:** ר' משה יואל סלומון

שליחי האגודה מביאליסטוק ומלודז' נוטים, בהסכמת הרב קוק, לקנות קרקע ברפיח, תחת שלטון בריטניה ליד אל עריש. הרב קוק מבקש מסלומון, שמכיר את העניין, לבוא ולהיפגש איתם.

עיקרי הדברים

- קניית קרקע ברפיח.
- בקשה לסיוע מסלומון.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ד טבת תר"עין.

לכבוד ידידי הרה"ח[4] איש חי רב פעלים מו"ה[5] משה יואל סאלאמאן [יואל משה סלומון, ממייסדי פתח תקוה] נ"י[6]. שלו'[7] וברכה.

אמצא נכון להודיע לכ"ת[8], שמר מאניסעוויץ מביאליסטאק, שבא בלוית מר שץ מלודז, ע"ד[9] קניית חבל אדמה באי"י[10], מטעם אגודה גדולה, בעלת רכוש הגון, נוטה עתה, ע"פ[11] צרוף הסכמתי לרפיה, שתחת יד בריטניה, על-יד אלעריש. [רפיח, ליד אל עריש, בצד המצרי של הגבול, שהיה אז בשליטה בריטית] וכאשר נודעתי שכבודו יודע את הענין לפרטיו, אציע בזה לכ"ת, שימהר לבא במוקדם האפשרי, לקחת דברים בזה עם מר מ. הנ"ל[12]. אולי ד' אתנו ויתבסס בזה ענין גאולה נכבדה לחלק חשוב מאה"ק[13].

איני צריך לזרז למזורז שכמותו שי'[14]. ועכ"פ[15] אם לא יוכל לבא אותו יום, ימהר כפי האפשרות להודיעני בטובו את דעתו על כללות זה הענין ביחס להאגודה הביליסטקית. [ראו (כרך א', אגרת רל)]

בכבוד רב וברכה נאמנה, ידידו דוש"ת[16],

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. הרה"ח - הרב החסיד
5. מו"ה - מורנו הרב
6. נ"י - נרו יאיר
7. שלו' - שלום
8. לכ"ת - לכבוד תורתו
9. ע"ד - על דבר
10. באי"י - בארץ ישראל
11. ע"פ - על פי
12. הנ"ל - הנזכר לעיל
13. מאה"ק - מארץ הקודש

14. שי – שיחיה
15. ועכ"פ – ועל כל פנים
16. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת שפז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ג אלול תרע"א **נמען:** ר' יואל משה סלומון

הרב קוק מבקש מסלומון, שמתווך בסכסוך בעקרון, לדווח על המצב ולפעול להרגעה, בלי תגרות כלפי חוץ, ולעמוד לימין האביונים.

עיקרי הדברים

- תיווך בסכסוך בעקרון.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], כ"ג אלול תרע"א[2].

שלו וברכה וכוח"ט[3] לכי[4] ידי"נ[5] הרב הנכבד, החה"ש[6] רב פעלים מו"ה[7] יואל משה סאלאמאן [יואל משה סלומון, ממייסדי פתח תקוה ושכונות ירושלים החדשה] נ"י[8].

אחדשה"ט[9] באה"ר[10],

ידידי היקר, בין יבין כבודו עד כמה נגעו ללבבי הפרעות הפקידות בעקרון. [הלחץ של פקידות יק"א על איכרי עקרון; ראו (כרך ב', אגרת שפה)] והנה מר ענתבי, [אלברט ענתבי, נציג חברת "כל ישראל חברים" בירושלים] בתשובה על דעפעשע ששלחתי לו, הזכיר את כבוד ידידי מר נ"י בתור מתווך לעסק ביש זה.

אבקש בזה את כת"ר[11], שיואיל נא בטובו להודיעני בפרטיות איך עומד הוא המצב, ומה יש עלינו לעשות, להשקיט את הענין, שלא יבא לידי תגרות ניכרות כלפי חוץ.

בבטחוני שכת"ר[12] ימלא את בקשתי, ואין צורך להעיר שיראה בעין חכמתו איך לעמוד לימין אביונים, אחתום בכל חותמי ברכות, יכתב ויחתם בספר חיים טובים עם צדיקים גמורים, כנה"ר[13] ונפש ידי"ע[14] דוש"ת[15] באהנ"א[16],

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
3. וכוח"ט - וכתיבה וחתימה טובה
4. לכי - לכבוד
5. ידי"נ - ידיד נפשי
6. החה"ש - החיים והשלום
7. מו"ה - מורנו הרב
8. נ"י - נרו יאיר
9. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
10. באה"ר - באהבה רבה
11. כת"ר - כבוד תורתו
12. שכת"ר - שכבוד תורתו

13. כנה"ר – כנפשו הרמה
14. ידי"ע – ידידו עוז
15. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו
16. באהנ"א – באהבה נאמנה